

10. BÖLÜM

Kaynakların (Referansların) Yazılması, Etik İlkeler ve İyi Bir Makale İçin İpuçları

Mehmet ÜNAL¹

Kaynakların (Referansların) Yazılması

Makalenin gönderileceği derginin yazım kuralları iyi araştırılmalı, bu dergiden en az 2-3 makale incelenmeli ve buna göre düzenlemeler yapılmalıdır. Kaynaklar bölümü de mutlaka dergi kurallarına göre hazırlanmalıdır. Dergilerde kaynakların yazılmasında genellikle APA ya da MLA sistemi kullanılır. APA sistemini Amerika Psikoloji Derneği (American Psychology Association) oluşturmuş ve bu derneğin adı ile anılmıştır. MLA sistemi ise Modern Diller Derneği'nin (Modern Languages Association) önerdiği bir sistemdir.

Örnekler

APA Sistemi:

Levay, P.F., Fourie, F.le R., Bezuidenhout, C. and Koch, A. (1995) Effectiveness of various sperm processing methods in removing seminal plasma from insemination media. Hum. Reprod., 10, 2056—2060.

MLA Sistemi:

Levitas E, Lunenfeld E, Har-Vardi I, Albotiano S, Sonin Y, Hackmon-Ram R, et al. Blastocyst-stage embryo transfer in patients who failed to conceive in three or more day 2-3 embryo transfer cycles: a prospective, randomized study. Fertil Steril. 2004;81:567-71.

¹ Prof. Dr. Çalıştığı kurum: Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü, mehmet.unal@yeniyuzyl.edu.tr

ve şekillerle desteklenmelidir. Hangi istatistik yöntemin(lerin) kullanılacağı çalışma bitiminde değil, daha başlangıcında belirlenmelidir. İstatistik testlerini kullanırken bir istatistikçiye danışmak uygun bir yaklaşımdır, ancak her araştırmacı temel testleri ve kuramları bilmelidir.

İstatistik konusunda yapılan hatalardan biri tip II hatadır (fark olmasına rağmen farkın bulunmaması). Bu hatadan şüpheleniliyorsa, araştırmacı örnek büyüklüğünü sorgulamalı ve güç analizi yaparak (power analysis) aradaki farkı ortaya çıkarabilmek için kaç olguya gerek olduğunu hesaplamalıdır.

İstatistiksel farkın klinik öneminin ne olduğu da sorgulanmalıdır. Eğer örnek büyüklüğü çok artırılırsa her türlü fark istatistiksel olarak anlamlı çıkabilir. Örneğin 10.000 olgunun dahil edildiği bir çalışmada bir tedavi yöntemi ile elde edilen doğum ağırlığı diğerine göre 5 gr fazlaysa istatistiksel fark olabilir ama klinik önemi yoktur. Başka bir örnek, 15'er olgunun olduğu iki ayrı tedavi kolunda bir tedavi yöntemiyle iki hasta kaybedildiyse iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamaz ama klinik olarak önemli bir sorun olabilir.

Akademisyenlerimizin uluslararası dergilere yazı gönderirken yeterli akademik İngilizceye sahip olmadıklarını gözlemliyoruz. Bu eksiklik makalede önemli noktaların yeterince ifade edilememesine ve dergi editörleri/hakemleri tarafından çalışmanın basit bir çalışmaymış gibi algılanıp reddine neden olmaktadır. Tüm araştırmacılar bilimsel makale yazımıyla ilgili eğitimler almalı (istatistik, dil, teknik vb.), sürekli kendini yetiştirmeli ve makaleyi dergiye göndermeden önce mutlaka bu konuda deneyimli kişi/kurumların denetiminden geçirmelidir.

KAYNAKLAR

1. Töreci, K. Tipta Yayın Etiği (Bizden de Örneklerle). ANKEM Dergisi 2010, 24, 1 (Özel ek), 1-41.
2. Bilim Etiği Kılavuzu ve Ekleri, Anadolu Üniversitesi Bilim Etiği Kılavuzu, Eskişehir 2011
3. Uğurlu, H. Bilimsel araştırmalarda etik. Ahi Evran Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 2020, 1(1), 67-78.
4. Günbay İ, Kasalak G. ve Özçetin S. Bilimsel Araştırmalarda Etik Dışı Davranışlar: Bir Durum Çalışması Yüksek Öğretim Dergisi 2013, 3(2):97-108.
5. Uluç Ö. Bilimsel Araştırmalarda Etik, Toplum Bilimleri • Temmuz - Aralık 2012;6 (12), 129-142.
6. İnci, O. Bilimsel Yayın Etiği, Türk Kütüphaneciliği 2015;29(2), 282-295.
7. Sümbüloğlu, V, Sümbüloğlu, K. Sağlık Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.- TÜBİTAK. (2015/2018). TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği KuruluYönetmeliği. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, 2016.